

Vergaderjaar 2024–2025

32 813

Kabinetsaanpak Klimaatbeleid

32 793

Preventief gezondheidsbeleid

Nr. 1510

**BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSGEZONDHEID,
WELZIJN EN SPORT**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 17 april 2025

27 kilogram. Zoveel afval ontstaat bij een enkele hartoperatie, becijferde het Radboud UMC¹. Het aansluitende verblijf op de intensive care levert per dag nog eens 5 kilo afval op. Een gemiddeld persoon doet er ongeveer drie weken over om zoveel afval te produceren². Alles bij elkaar produceert de zorgsector jaarlijks ongeveer 328 miljoen kilo afval. Dat zijn dagelijks meer dan 80 vrachtwagens vol. En 80% daarvan gaat de verbrandingsoven in³.

In dat afval zitten bijvoorbeeld kostbare chirurgische instrumenten, die na één keer gebruik weggegooid worden. Bijvoorbeeld wegwerp-chirurgische staplers, vaak van honderden euro's per stuk⁴. Naar schatting worden er 250.000 per jaar van gebruikt, waardoor in dit geval voor miljoenen euro's wordt verspild. Ook wordt in Nederland jaarlijks voor minimaal € 100 miljoen aan ongebruikte geneesmiddelen vernietigd⁵.

Alles bij elkaar is de zorgsector in Nederland goed voor ruim 7% van de totale nationale broeikasgasuitstoot, ruim 4% van de afvalproductie en

¹ «27 kilo afval van één operatie. De zorg heeft een enorm duurzaamheidsprobleem», NRC, <https://www.nrc.nl/nieuws/2022/08/03/27-kilo-afval-van-een-operatie-de-zorg-is-vervuilend-a4138091> (03-08-2022)

² Milieu Centraal stelt dat we in Nederland jaarlijks bijna 490 kilo afval per persoon produceren. Dat komt neer op ongeveer 9,4 kg per week per persoon: <https://www.milieucentraal.nl/minder-afval/afval-scheiden/afval-scheiden-cijfers-en-kilo-s/> (geraadpleegd op 18-03-2025)

³ «Wat houdt ons tegen: Uit de luiers», HUMAN, https://npo.nl/start/serie/wat-houdt-ons-tegen/seizoen-3/wat-houdt-ons-tegen_14/afspelen (12-06-2024)

⁴ «Wat houdt ons tegen: Een zieke afvalberg», HUMAN, https://npo.nl/start/serie/wat-houdt-ons-tegen/seizoen-2/wat-houdt-ons-tegen_8/afspelen (december 2023)

⁵ Bekker, C.L. (2018), *Sustainable use of medication: Medication waste and feasibility of redispensing*, te vinden op <https://dspace.library.uu.nl/handle/1874/371914>

13% van het grondstoffenverbruik⁶. Onvoorstelbare hoeveelheden, waar ook een prijskaartje aan hangt. Voor de betaalbaarheid van de zorg en welzijn. En voor de kwaliteit van onze leefomgeving, en dus onze gezondheid. Dat zet de houdbaarheid van de (publieke) zorg en welzijn verder onder druk. Want afval verwerken kost geld. Het verwerken van specifiek ziekenhuisafval, dat vanwege gezondheidsrisico's niet bij het gewone restafval mag, kost nog veel meer. Grondstoffen voor medische producten of energie worden schaarser en de leveringszekerheid ervan neemt af door geopolitieke ontwikkelingen. En het verbruik van grondstoffen, medische producten en energie in de sector gaat gepaard met de uitstoot van broeikasgassen. Dat draagt bij aan een veranderend klimaat. Ook in Nederland. Nu al leven we in Nederland negen maanden korter door luchtverontreiniging⁷, mede veroorzaakt door verbranding van fossiele energie. En op lange termijn leidt opwarming van de aarde in Nederland tot zo'n 4000 extra doden als gevolg van hitte⁸.

Het kabinet werkt daarom samen met de sector toe naar een stelsel van (publieke) zorg en welzijn dat zuiniger omgaat met de beschikbare materialen en grondstoffen⁹. Een stelsel dat ook «achter de schermen» bijdraagt aan de gezondheid van Nederland. Zo voorkomen we niet alleen toekomstige gezondheidsproblemen, maar zorgen we ook voor een gezonde arbeidsmarkt en een betaalbaar zorgsysteem. Een gezondere bevolking betekent immers minder ziekteverzuim, lagere zorgkosten en een beter inzetbare beroepsbevolking, waardoor de arbeidsmarkt minder onder druk komt te staan.

Het besef dat het anders moet, is inmiddels wijdverbreid in de (publieke) zorg en welzijn. In Nederlandse zorginstellingen zijn honderden green teams en duizenden professionals hier dagelijks mee bezig. Er is een niet te stoppen verduurzamingsbeweging op gang gekomen. Tegelijkertijd liggen er kansen om te versnellen, om goede praktijken op te schalen en meer impact te maken.

In deze brief informeer ik u over de voortgang van het verduurzamen van de (publieke) zorg en welzijn. Ik ga achtereenvolgens in op de inzet van het kabinet, op de voortgang van het *Uitvoeringsprogramma verduurzamen (publieke) zorg en welzijn* en op de voortgang van de gemaakte afspraken in de Green Deal *Samen werken aan duurzame zorg*. Daarmee doe ik de toezeggingen aan uw Kamer hierover af¹⁰. Tevens stuur ik enkele rapporten mee.

Ambities en focus

Dit kabinet houdt wat betreft het tegengaan van klimaatverandering vast aan de bestaande afspraken en doelen voor 2030 en 2050. De (publieke) zorg en welzijn draagt daar aan bij, onder andere via de Green Deal *Samen werken aan duurzame zorg* (hierna Green Deal Duurzame Zorg). Zorgaanbieders werken bijvoorbeeld aan een gezonde zorgomgeving

⁶ «Het effect van de Nederlandse zorg op het milieu. Methode voor milieuvoetafdruk en voorbeelden voor een goede zorgomgeving», RIVM, <https://www.rivm.nl/publicaties/effect-van-nederlandse-zorg-op-milieu-methode-voor-milieuvoetafdruk-en-voorbeelden-voor>

⁷ Drieluik van het RIVM over de gevolgen van klimaatbeleid voor gezondheid en veiligheid: 1) <https://www.rivm.nl/publicaties/klimaatakkoord-gevolgen-van-uitfaseren-van-fossiele-energie-voor-veiligheid-gezondheid> (28-05-2021), 2) <https://www.rivm.nl/publicaties/mondiaal-klimaatbeleid-gezondheidswinst-in-nederland-bij-minder-klimaatverandering> (28-05-2021) en 3) <https://www.rivm.nl/publicaties/klimaatakkoord-effecten-van-nieuwe-energiebronnen-op-gezondheid-en-veiligheid-in> (28-05-2021)

⁸ Zie voetnoot 7.

⁹ Kamerstukken II 2023/2024, 32 813, nr. 1341

¹⁰ Kamerstukken II 2023/2024, 32 813, nr. 1341, p. 6 en p. 8.

door locaties te vergroenen en het voedselaanbod gezonder en duurzamer te maken. Of ze werken aan het terugdringen van verspilling op allerlei vlakken, van voedsel tot medicijnen. Voor medische hulpmiddelen met een grote milieu-impact wordt gezocht naar duurzame varianten, die biobased en/of herbruikbaar zijn. Ook de uitstoot van CO₂ wordt verminderd, door energie te besparen, vastgoed te verduurzamen, alternatieven voor de auto te stimuleren en/of slim gebruik te maken van digitale zorg. Om zorgaanbieders en leveranciers hierbij te ondersteunen, is ook in de financiering aandacht voor duurzaamheid nodig. Zorgverzekeraars en zorgkantoren hebben afgesproken om op dit vlak samen te werken, zodat zorgaanbieders zoveel mogelijk met vergelijkbare duurzaamheidseisen en -verwachtingen te maken krijgen. Producenten van medicijnen en hulpmiddelen ontwikkelen in toenemende mate duurzame of herbruikbare alternatieven en houden hun productieproces tegen het licht. De rijksoverheid neemt ervaren knelpunten in wet- en regelgeving weg en ondersteunt de sector waar nodig.

De huidige Green Deal Duurzame Zorg en de programmatische aanpak van Duurzaamheid & Gezondheid bij VWS eindigen eind 2026. Uiterlijk 1 juli 2027 is het programma dan afgebouwd. De resterende periode benut het kabinet om het verduurzamen van de (publieke) zorg en welzijn te versnellen. Het kabinet gaat daarbij voort op de ingeslagen weg en legt extra nadruk op de volgende drie punten: 1) het opschalen van verduurzamingsinitiatieven, 2) het stimuleren van bestuurlijk eigenaarschap en 3) het toekomstbestendig maken van de zorg en welzijn door preventie en klimaatadaptatie. Daarbij is steeds het doel om de milieuvoetafdruk van de zorgsector, zoals in de inleiding beschreven, te verkleinen. In 2026 meet het RIVM opnieuw de milieuvoetafdruk van de Nederlandse zorgsector, in navolging van de 0-meting in 2022¹¹. Uitgangspunt bij de inzet van het kabinet is tevens dat de sector vanaf 2027 de verduurzamingsopgave zelf ter hand neemt. Tijdens de afbouwperiode beziet het kabinet ook of en zo ja welke rol van het Ministerie van VWS nog passend is, als verbindende schakel tussen de zorgsector en de ministeries die primair verantwoordelijk zijn voor het klimaatbeleid (KGG, VRO, I&W en LVVN).

1. *Opschalen goede voorbeelden en initiatieven*

Het kabinet ziet veel kansen om succesvolle verduurzamingsinitiatieven verder op te schalen en uit te rollen. Door bredere toepassing van bestaande succesvolle verduurzamingsmogelijkheden kan verspilling verminderd, energie bespaard en hergebruik bevorderd. GGZ-Breburg digitaliseerde bijvoorbeeld het medicatiebeleid waardoor het aantal medicatiefouten met 30 tot 70 procent afnam¹². Naast dat de kwaliteit van zorg toenam, draagt dit bij aan tegengaan van medicijnverspilling. Er zijn veel van dit soort veelbelovende initiatieven, onder andere te vinden op www.vergroendezorg.nl. Opschaling blijkt echter vaak een probleem. Samen met zorgverzekeraars en met aanbieders wil het kabinet bewerkstelligen dat goede voorbeelden breed in de zorg en welzijn toegepast worden. Met zorgverzekeraars onderzoekt het kabinet hoe het inkoopbeleid op een zinvolle en positieve manier kan bijdragen aan implementatie van best practices voor verduurzaming. De in de sector ontstane beweging «proudly copied from» steunt het kabinet van harte. Hierbij moedigen aanbieders elkaar aan om goede

¹¹ «Het effect van de Nederlandse zorg op het milieu. Methode voor milieuvoetafdruk en voorbeelden voor een goede zorgomgeving», RIVM, <https://www.rivm.nl/publicaties/effect-van-nederlandse-zorg-op-milieu-methode-voor-milieuvoetafdruk-en-voorbeelden-voor-03-10-2022>

¹² «Digitalisering: hét recept tegen medicijnverspilling», Green Deal Duurzame Zorg, <https://www.greendealduurzamezorg.nl/service/nieuws/digitalisering-recept-tegen-medicijnverspilling/> (16-01-2025)

voorbeelden en ervaringen te delen en vooral van elkaar over te nemen. Het OLVG in Amsterdam nam bijvoorbeeld van het Medisch Spectrum Twente het gebruik van een zogeheten «terugslagklep» over. Hierdoor kunnen spuiten met medicatie veilig bij meerdere patiënten gebruikt worden en dat bespaart afval, tijd en geld. Waar het kan, ondersteunt het kabinet deze beweging. Later dit jaar opent daarom een nieuwe ronde van de Innovatie- en Opschalingsregeling met duurzaamheid als thema. Dit is een onderdeel van Zorg voor Innoveren. In 2024 zijn met deze regeling al 70 aanvragen voor implementatie van duurzaamheidsinitiatieven gehonoreerd, verspreid over alle provincies en in vrijwel alle subsectoren van de zorg.

2. *Stimuleren van bestuurlijk eigenaarschap*

De eerder genoemde voorbeelden laten zien dat spaarzamer of duurzamer omgaan met materialen regelmatig gepaard gaat met besparing van kosten, betere beschikbaarheid van medische producten en soms ook efficiëntere werkprocessen. Om de potentie hiervan maximaal te benutten, moet duurzaamheid duidelijker een verantwoordelijkheid worden van de hoogste verantwoordelijken binnen de (publieke) zorg en welzijn. Duurzaamheid wordt nu vaak nog beschouwd als iets «voor erbij». Zeker als er ook andere uitdagingen spelen, zoals krapte op de arbeidsmarkt. Het kabinet ziet duurzaamheid niet als «iets erbij», maar juist als onderdeel van oplossingen die bijdragen aan een houdbaar zorgstelsel. Duurzaamheid integraal meenemen in de organisatie en uitvoering van zorg en welzijn leidt vaak tot win-win. En ook is verduurzaming een factor die in toeneemende mate meespeelt in het arbeidsmarktvraagstuk: steeds meer professionals in de zorg en welzijn willen met verduurzaming en het tegengaan van verspilling aan de slag of willen werken bij zorgorganisaties die verduurzamen. Zoals een ziekenhuisbestuurder laatst zei: «op duurzaamheid geldt hiërarchie niet». De chirurg die met herbruikbare materialen en instrumenten wil opereren, moet met de medewerker logistiek afstemmen wat dit betekent voor bijvoorbeeld reiniging en opslag. En vaak zijn het verpleegkundigen en verzorgenden die heel goed zien waar mogelijkheden liggen tot verduurzamen van handelingen en processen, en voor minder verspilling.

Het mes snijdt dus aan twee kanten. Met bestuurders uit de zorg en welzijn gaat het kabinet in gesprek hoe zij de kansen die verduurzaming met zich meebrengt, optimaal kunnen benutten en hoe zij verduurzamingsinitiatieven ruim baan kunnen geven binnen hun organisatie. Om te beginnen door het onderwerp duurzaamheid zichtbaar uit te dragen en te ondersteunen, bijvoorbeeld met het «proudly copied from». In 2025 is een rondetafelgesprek voorzien met zorgorganisaties uit de ggz over deze onderwerpen.

3. *Toekomstbestendig maken van zorg en welzijn door preventie en klimaatadaptatie*

Preventie is de meest duurzame vorm van zorg en welzijn. Preventiebeleid richt zich op het voorkomen van ziekten en gezondheidsproblemen. Dat verkleint niet alleen de behoefte aan zorg en ondersteuning en de druk op personeel, maar beperkt ook de milieubelasting van de zorg en welzijn. Daarnaast heeft preventie positieve effecten op de leefomgeving en de inzetbaarheid van de beroepsbevolking. De inzet op preventie van dit kabinet draagt dan ook bij aan een houdbaar en duurzaam zorgstelsel.

Dit vraagt om een goede onderbouwing van de kosten en baten van mogelijke preventiemaatregelen met bijvoorbeeld inzicht in de gezondheids-, economische en duurzaamheidsopbrengsten. Vóór aankomende zomer informeer ik u over een investeringsmodel voor preventie dat dit inzichtelijk moet maken en politieke en bestuurlijke besluitvorming kan ondersteunen.

Daarnaast brengt klimaatverandering nieuwe gezondheidsuitdagingen met zich mee. Om hierop te anticiperen, laat ik via meerdere onderzoeken van NWO, ZonMw en het RIVM beter in kaart brengen welke gezondheids-impact de komende jaren is te verwachten door klimaatverandering. Ook heb ik een eerste verkenning gestart naar de voorbereiding van zorginstellingen op onder andere hitte en extreme weersomstandigheden. Begin 2026 brengen de Wetenschappelijke Klimaatraad en Gezondheidsraad gezamenlijk een ongevraagd advies uit over de risico's van klimaatverandering voor de gezondheid¹³. Deze inzichten helpen om tijdig het debat te voeren over klimaatadaptatie in de zorg en welzijn en de maatregelen die nodig zijn op het gebied van volksgezondheid.

VWS Uitvoeringsprogramma verduurzamen (publieke) zorg en welzijn

Eind 2023 ontving u het Uitvoeringsprogramma *Verduurzamen (publieke) zorg en welzijn 2024–2026*. Deze geeft de inzet van VWS weer om de verduurzaming in de zorg en welzijn te bespoedigen. Bijgevoegd treft u per actie de voortgang aan, inclusief enkele rapporten die een resultaat zijn van ondernomen acties. Een aantal resultaten licht ik graag uit.

Met «Goede Zorg Proef Je» is de transitie naar een gezonder en duurzamer voedingsaanbod in ziekenhuizen succesvol in gang gezet. Het in 2024 gestarte project «Beter Aanbod, Beter Eten» versterkt deze beweging, met extra aandacht voor duurzaamheid en wetenschappelijk onderbouwde richtlijnen over volwaardige voeding voor kwetsbare groepen. Dit sluit aan bij het advies *Gezonde eiwittransitie* van de Gezondheidsraad¹⁴.

Het RIVM heeft recent de mogelijkheden onderzocht om milieuvriendelijker te vaccineren. De uitkomsten zijn gepubliceerd in de kennisnotitie *Duurzamer vaccineren in GGD-sector*¹⁵. Zo kan meer ingezet worden op herbruikbare materialen en kan duurzaamheid standaard meegenomen worden in het inkoopbeleid en kan afval beter gescheiden worden.

Heruitgifte van geneesmiddelen buiten onderzoeksverband is op dit moment niet toegestaan vanwege de Europese wetgeving rondom geneesmiddelvevalsing (Falsified Medicines Directive). Daardoor moeten ongebruikte medicijnen worden weggegooid en kunnen ze niet voor een andere patiënt worden gebruikt. Het lopende onderzoek naar de heruitgifte van orale oncolytica (antikankermedicijnen) is in 2024 verlengd en uitgebreid van vier naar veertien ziekenhuizen waaronder alle Universitaire Medische Centra. Dit onderzoek wordt uitgevoerd in lijn met het multidisciplinaire standpunt heruitgifte orale oncolytica dat op de richtlijndatabase van de Federatie Medisch Specialisten (FMS) is gepubliceerd. Nederland heeft in afstemming met de Europese Commissie, op basis van de eerste onderzoeksresultaten, in 2024 een Europese werkgroep voorgezeten om de wenselijkheid, zorgvuldigheidseisen en randvoorwaarden van heruitgifte te bespreken. Met de verkregen input van de deelnemende lidstaten en de Europese Commissie werkt Nederland nu verder om een mogelijkheid voor beperkte en verantwoorde heruitgifte te creëren in de Europese wetgeving. Nederland

¹³ «Advies Klimaatverandering en gezondheid», WKR, <https://www.wkr.nl/adviezen/klimaatverandering-en-gezondheid> (geraadpleegd op 18-03-2025)

¹⁴ «Advies Gezonde Eiwittransitie», Gezondheidsraad, <https://www.gezondheidsraad.nl/onderwerpen/voeding/documenten/adviezen/2023/12/13/advies-gezonde-eiwittransitie> (13-12-2023)

¹⁵ «Duurzamer vaccineren in de GGD-sector», RIVM, <https://www.rivm.nl/publicaties/duurzamer-vaccineren-in-ggd-sector> (08-01-2025)

brengt dit in tijdens de huidige herziening van de Europese farmaceutische wetgeving. Voor het tijdspad van deze herziening is Nederland afhankelijk van de Europese Commissie.

In opdracht van VWS heeft de NEN een verkenning gedaan naar het draagvlak voor ontwikkeling van een methodiek om de duurzaamheid van medische hulpmiddelen te beoordelen. Deze verkenning treft u bij deze brief aan. Hieruit blijkt dat er breed draagvlak voor een methodiek is. In 2025 zet NEN de eerste stappen om te komen tot een dergelijke methodiek.

Green Deal Samen werken aan duurzame zorg

Stand van zaken

Halverwege de looptijd van deze Green Deal¹⁶ hebben zich inmiddels meer dan 500 organisaties aangesloten. Nog steeds groeit de beweging om te werken aan zorg en welzijn met minimale impact op klimaat, milieu en leefomgeving in 2050. Al deze organisaties committeren zich aan de doelen en afspraken en geven daar invulling aan. Een van de afspraken in de Green Deal is dat de partijen in de Regiegroep van de Green Deal een «mid-term review» uitvoeren ten aanzien van voortgang van de afspraken. Bijgevoegd bied ik u, mede namens de Regiegroep, het e-magazine «*Samen werken we aan duurzame zorg, een tussenbalans*» aan. Het magazine geeft een inkijk in het verduurzamen van de zorg aan de hand van interviews, goede voorbeelden uit het veld, een overzicht van lopende en afgeronde Green Deal projecten en een vooruitblik naar de komende twee jaar. Online is op www.vergroendezorg.nl uitgebreide voortgangsinformatie per thema en afspraak te vinden.

Ik ben betrokkenen zeer erkentelijk voor het opleveren van deze tussenbalans. Dat vraagt openheid en partijen stellen zich hierbij open op. Afspraken maken is één ding, die vervolgens vertalen naar uitvoering en vooral concrete resultaten is vaak een stuk weerbarstiger. De tussenbalans laat zien dat duurzaamheid inmiddels volop op de agenda staat in de (publieke) zorg en welzijn en dat er een brede, stevige beweging op gang is naar verduurzaming. Tegelijkertijd zijn er uitdagingen, die maken dat er nog grote stappen nodig zijn voor de sector om te voldoen aan afspraken en daarmee aan het behalen van de klimaatdoelen. Het is dus belangrijk door te gaan op de ingeslagen weg. Cijfermatige voortgangsinformatie op de doelen van de Green Deal is op dit moment nog onvoldoende voor handen, maar samen met partijen werkt het RIVM aan een monitor die daar meer inzicht in moet geven.

Het vorige kabinet heeft incidenteel € 42 miljoen beschikbaar gesteld om de verduurzaming van de zorg en welzijn te versnellen. Een deel van deze middelen is benut voor diverse projectsubsidies aan partijen in de Regiegroep. Het gaat zowel om projecten die kennis en bewustwording vergroten, als projecten die concreet handelingsperspectief bieden. Zonder uitputtend te zijn, gaat het o.a. om het ondersteunen van ziekenhuizen bij meer circulair werken en wordt een expertisecentrum circulair werken in de zorg opgezet waar zorgaanbieders terecht kunnen voor vragen en informatie over circulair werken. Er wordt een communicatie- en educatiemodule ontwikkeld en verspreid om een groene en gezonde omgeving in de langdurige zorg te bevorderen. Er worden afvalscans uitgevoerd bij diverse zorgorganisaties om beter zicht te krijgen op de mogelijkheden voor meer afvalscheiding in de zorg en welzijn. Er wordt onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om psycho-

¹⁶ Deze loopt van oktober 2022 tot en met oktober 2026.

farmaca te verduurzamen en er wordt een project opgezet om gepast voorschrijven te bevorderen en verspilling van medicatie tegen te gaan. Op eerder genoemde website is meer informatie te vinden over projecten en activiteiten die met steun van VWS worden gerealiseerd. Al deze en andere resultaten komen hier ook gratis beschikbaar voor toepassing door anderen.

Reflecties van de bestuurlijk aanjager

Hayke Veldman is voor de periode van twee jaar aangesteld om partijen binnen en buiten de zorgsector te enthousiasmeren, overtuigen en «aan te jagen» zich in te zetten voor het verduurzamen van de zorg en welzijn. Tevens is het zijn taak om partijen in de Regiegroep van de Green Deal aan te spreken op de voortgang en uitwerking van de afspraken. In die hoedanigheid heeft hij met een groot aantal bestuurders en professionals in de zorg en welzijn gesproken. Hayke Veldman heeft mij 19 maart jongstleden zijn reflecties over de verduurzaming van de zorgsector toegestuurd. U vindt deze bijgevoegd.

Ik dank de bestuurlijk aanjager voor zijn inzet. Zijn inspanningen hebben er aan bijgedragen dat duurzaamheid nog beter op de kaart staat in de zorgsector en bij stakeholders daarbuiten. Ik onderschrijf zijn beeld van de voortgang die in de eerste helft van de looptijd van de huidige Green Deal is geboekt. Ook ben ik het met hem eens dat het nodig en ook mogelijk is hierin voor de resterende looptijd een versnelling aan te brengen. In deze brief heb ik uiteen gezet hoe ik dat voor me zie. De belemmeringen die de bestuurlijk aanjager identificeert, zijn reëel maar staan mijns inziens niet in de weg aan deze versnelling. Die inschatting proef ik ook in de contacten met branche- en beroepsverenigingen en andere stakeholders, die onverminderd ambitieus zijn om de transitie naar een duurzamere zorgsector te maken.

Op drie punten richt de bestuurlijk aanjager zich tot VWS: 1) langdurig bestuurlijk commitment ook van VWS, 2) het aanjagen van de «proudly copied from»-beweging en 3) duurzaamheid opnemen in het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA). Op de uitkomst van het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord kan ik niet vooruitlopen. Uw Kamer wordt daar te zijner tijd over geïnformeerd. Het langdurig bestuurlijk commitment en het aanjagen van de genoemde beweging moeten bezien in het licht van de Rijksbrede taakstelling.

Los van die taakstelling houdt dit kabinet vast aan bestaande klimaatdoelen voor 2030 en 2050. Het verduurzamen van de zorg en welzijn, waaronder de afspraken uit de huidige Green Deal, draagt daar aan bij en is daarom ook terug te vinden in het recent naar het parlement gestuurde *Klimaatplan 2025–2035*¹⁷. Het Rijksbrede klimaatbeleid heeft tevens invloed op de (publieke) zorg en welzijn. Om die reden zal het kabinet tijdens de afbouwperiode van het programma bezien welke rol van het Ministerie van VWS na 2026 passend is. Met de kracht van de door de zorgsector ingezette beweging, kunnen partijen de versnelling komende jaren verwezenlijken. Bij het realiseren van de doelen van de huidige Green Deal in de periode van 2027 tot en met 2030, lijkt een meer passieve rol van VWS vanaf medio 2027 dan mogelijk.

De termijn van de bestuurlijk aanjager loopt op 31 mei aanstaande af. Ik ben hem zeer erkentelijk voor zijn inspanningen en zijn aanbevelingen.

¹⁷ Kamerstukken II 2024/2025, 32 813, nr. 1501, bijlage 1187771

Afsluitend

Met commitment aan gemaakte afspraken, goede inzet van alle betrokkenen, en verdere toepassing van bestaande mogelijkheden, krijgt een stelsel van gezondheidszorg met minimale impact op klimaat en milieu de komende jaren steeds meer vorm. Alle genoemde inzet van alle betrokkenen moet er toe leiden dat de voetafdruk van de (publieke) zorg en welzijn daalt. Voor het monitoren van de milieuvoetafdruk heeft het RIVM nu een verbeterde methode, toegelicht in het bijgevoegde rapport *Methode voor de berekening van het effect van de Nederlandse zorg op het milieu*. Zo kan bijvoorbeeld de milieuvoetafdruk per subsector worden berekend. In juni ontvang ik tevens van het RIVM de eerste integrale «Monitor Duurzaamheid en Gezondheid». Deze schetst de landelijke en sectorale ontwikkelingen en resultaten op het gebied van verduurzaming van de zorg en welzijn. Zodra beschikbaar zal ik u deze rapportage toesturen.

Samen werken we aan duurzame zorg en welzijn en draagt de sector bij aan het bereiken van de afgesproken klimaatdoelen.

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
V.P.G. Karremans